

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_17941

Θέμα 44^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 39-57

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ

- ΙΣ. *Τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλέον;* 40
- ΑΝ. *Εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάση σκόπει.*
- ΙΣ. *Ποῖόν τι κινδύνευμα; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ;*
- ΑΝ. *Εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερί.*
- ΙΣ. *Ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει;*
- ΑΝ. *Τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς,
ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.* 45
- ΙΣ. *Ἦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος;*
- ΑΝ. *Ἄλλ' οὐδὲν αὐτῶ τῶν ἐμῶν μ' εἴργειν μέτα.*
- ΙΣ. *Οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ
ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο,
πρὸς αὐτοφάρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερί·
ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν
αὐτοκτονοῦντε τῶ ταλαιπώρῳ μόρον
κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.* 50
55

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Τί δ', ὦ ταλαῖφρον ... μ' εἴργειν μέτα.*

(Μονάδες 30)

ΙΣΜΗΝΗ

Αν έτσι έχουν τα πράγματα, δύστυχη, εγώ τι όφελος θα μπορούσα να φέρω με το να χαλαρώνω ή να σφίγγω τον κόμπο;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Εξέτασε (σκέψου) αν θα με βοηθήσεις και θα συνεργαστείς μαζί μου.

ΙΣΜΗΝΗ

Για ποια επικίνδυνη πράξη μιλάς; Τι τάχα έχεις στο μυαλό σου;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

(Εξέτασε / Σκέψου) αν θα σηκώσεις το νεκρό μαζί μ'αυτό το χέρι.

ΙΣΜΗΝΗ

Αλήθεια σκέφτεσαι να τον θάψεις, μολονότι απαγορεύεται ρητά στους πολίτες;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τον δικό μου, βέβαια, και τον δικό σου αδελφό (έχω στο νου μου να θάψω), εάν εσύ δεν θέλεις· γιατί, αλήθεια, δεν θα κατηγορηθώ ότι τον πρόδωσα (γιατί εμένα κανείς, αλήθεια, δεν θα με κατηγορήσει ότι τον πρόδωσα).

ΙΣΜΗΝΗ

Δύστυχη, (σκέφτεσαι να θάψεις αυτόν) ενώ το έχει απαγορεύσει ο Κρέων;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Αλλά αυτός δεν έχει κανένα δικαίωμα να με εμποδίσει να θάψω τους δικούς μου.

2. Πώς λάτρευαν τον θεό Διόνυσο οι οπαδοί του; Να αναφέρετε και να περιγράψετε το ουσιώδες γνώρισμα της διονυσιακής λατρείας.

(Μονάδες 10)

Κατά τις τελετές του Διονύσου, οι οπαδοί του λάτρευαν τον θεό σε κατάσταση ιερής μανίας, άφθονης οινοποσίας, πολλών αστεϊσμών και έξαλλου ενθουσιασμού. Ουσιώδες γνώρισμα των λατρευτικών τους εκδηλώσεων ήταν η *έκσταση*, η συναισθηματική μέθη, που τους ταύτιζε με άλλα πρόσωπα, τους Σατύρους, και τους μετέθετε σε μια κατάσταση θεϊκή. Για την επιτυχία της έκστασης οι πιστοί μεταμφιέζονταν. Τυλίγονταν με δέρματα ζώων, άλειφαν το πρόσωπό τους με το κατακάθι του κρασιού (*τρυγία*) ή το σκέπαζαν με φύλλα δέντρων, φορούσαν στεφάνια από κισσό, πρόσθεταν ουρές, γένια ή κέρατα, όπως και οι ακόλουθοι του θεού.

3. α) *εργάτης, εργασία, θέμα, θέσις, φρόνημα*: Να κατατάξετε τις παραπάνω ετυμολογικά συγγενείς προς τους ρηματικούς τύπους του κειμένου *ξυνεργάση, προσθείμην και φρόνησον* λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει καθεμία.

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας

(Μονάδες 5)

Έργατης → πρόσωπο που ενεργεί
Έργασία → ενέργεια ή κατάσταση
Θέμα → αποτέλεσμα ενέργειας
Θέσις → ενέργεια ή κατάσταση
Φρόνημα → αποτέλεσμα ενέργειας

β) ανακούφιση, ανασκόπηση, επίδομα, διαβίωση, καθημερινός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου, με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

ανακούφιση → κουφιείς
ανασκόπηση → σκόπει
επίδομα → προδοῦσα
διαβίωση → βίον
καθημερινός → ήμέραν

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος